នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

<u>ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ</u>

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ

ភាគីដាក់ឯកសារ: លោក ខៀវ សំផន

ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ភាសាដើម: **បារាំង**

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី២៧ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 27-Jan-2014, 16:00
CMS/CFO: Sann Rada

<u>ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ</u>

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: **សាធារណៈ**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយសាលាដំបូង **សាធារណៈ/Public**

ប្រភេទនៃចំណាត់

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណ្ដោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

ចម្លើយរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន ទៅនឹង "សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាស្ដីពីការប្រើប្រាស់ភស្តុតាង និងនីតិវិធីក្នុងការកោះហៅសាក្សីជាថ្មីពីសំណុំរឿង ០០២/០១ទៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ ០០២/០២"

<u>ដាក់ដោយ</u>៖

សហមេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន

លោក គង់ សំអុន

លោកស្រី Anta GUISSÉ

លោក Arthur VERCKEN

អ្នកជំនួយការ

លោកស្រី សេង សុជាតា

កញ្ញា Marie CAPOTORTO

កញ្ញា Soumeya MEDJEBEUR

<u>ផ្ញើជូន</u>៖

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការសាលាដំបូង

ចៅក្រម និល ណុន

ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT

ចៅក្រម យូ ឧត្ដារា

ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE

ចៅក្រម យ៉ា សុខន

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

កញ្ញា អ៊ូច ស្រីផាត

លោក Nicholas KOUMJIAN

មេធាវីនៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

ក្រុមមេធាវីខាងការពារក្តីទាំងអស់

[០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសជ]

សូមគោរពអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

១. នៅថ្ងៃទី១៥ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ("អង្គជំនុំជម្រះ") វិនិច្ឆ័យថា ក) រាល់ភស្តុតាងទាំងអស់ ដែលត្រូវបានទទួលយកនៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ០០២/០១ ហើយដែលបានដាក់លេខសម្គាល់ E3 នឹងត្រូវបានចាត់ទុកថា បានដាក់ជូនត្រឹមត្រូវនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងរួចហើយ ដើម្បីឱ្យកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសវនាការពេលអនាគតទាក់ទងនឹងបទចោទប្រកាន់ទាំងឡាយ ដែលនៅសល់ និង ខ) សាក្សីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកជំនាញទាំងឡាយដែលបានស្ដាប់ចម្លើយរួចនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ អាចនឹងត្រូវបានកោះហៅជាថ្មីទៀត នៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើសំណុំរឿង ០០២/០២ បានតែក្នុងករណីមានភាគីនានាដែលស្នើសុំបំពេញគ្រប់តាមលក្ខខណ្ឌជូនតុលាការថា ការសួរដេញដោលបន្ថែមទៀត គឺដើម្បីផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ប៉ុណ្ណោះ ("សំណើសុំ") ។[1]

២. ក្រុមមេធាវីការពារក្ដីរបស់លោក ខៀវ សំផន ជំទាស់ទៅនឹងសំណើសុំនេះ ព្រោះតាមពិតវាជាការស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះធ្វើសេចក្ដីសម្រេចផ្ទុយពីការសម្រេចលើកមុន ដោយមើលរំលងការបំបែកសំណុំរឿងដែលអង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេច។

៣. ដោយយកលេសថាត្រូវជំនុំជម្រះក្ដីឱ្យបានឆាប់រហ័ស សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា គ្រាន់តែជាការនាំឱ្យមានការរំលោភលើបទបញ្ញត្តិច្បាប់អនុវត្តន៍ ក្នុងគោលបំណងពង្វាងការលំបាកទាំងឡាយដែលកើតចេញពីផលវិបាកគតិយុត្តិ និងនីតិវិធីនៃការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ តែប៉ុណ្ណោះ។ គឺដោយសារការលំបាកទាំងនោះហើយ ទើបក្រុមមេធាវីការពារក្ដីរបស់លោក ខៀវ សំផន បានបង្ហាញថា ចាំបាច់ត្រូវរង់ចាំសេចក្ដីសម្រេចស្ថាពរនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ សិន មុននឹងចាប់ផ្ដើមវិនិច្ឆ័យសំណុំរឿង ០០២/០២ ពីព្រោះថារាល់បញ្ហាទាំងអស់ដែលអង្គជំនុំជម្រះលើកឡើង ដើម្បីឱ្យភាគីបង្ហាញពីគោលជំហររបស់ខ្លួនសម្រាប់ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការរៀបចំសំណុំរឿង ០០២/០២ នោះ គឺសុទ្ធតែជាប់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការបំបែកសំណុំរឿងទាំងអស់។ យើងខ្ញុំនឹងត្រឡប់មកចំណុចនេះវិញនៅក្នុងសំណោរយើងខ្ញុំនៅពេលក្រោយៗទៀត។

៤. តាមការពិត នៅពេលដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើសុំឱ្យវិនិច្ឆ័យសំណុំរឿង ០០២/០២ ដោយ

---

[1] ផែនការការងាររបស់ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង សម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ និង ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់ឯកសារនាពេលខាងមុខ អនុស្សរណៈ ថ្ងៃទី២៤ ខែធ្នូឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E301/5** កថាខណ្ឌទី ៦។

ប្រើប្រាស់ភស្តុតាងនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ខណៈដែលពុំទាន់មានសេចក្តីសម្រេចស្តាពរលើសំណុំរឿង ០០២/០១ គឺសហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះវិនិច្ឆ័យសំណុំរឿង ០០២/០១ និងសំណុំរឿង ០០២/០២ រួមគ្នា ហាក់បីដូចជាមានសំណុំរឿងតែមួយដូចគ្នាដដែល។ ការទទួលយកសំណើសុំបែបនេះ គឺជាការរំលោភបទបញ្ញត្តិនីតិវិធី។ ការប្រើវិធីនេះមិនអាចទទួលយកបានឡើយ។

I. ការទទួលយកជាភស្តុតាង

៥. នៅក្នុងសំណើសុំរបស់ខ្លួន សហព្រះរាជអាជ្ញាមើលរំលងទាំងស្រុងនូវបទបញ្ញត្តិគតិយុត្តិដែលត្រូវយកមកអនុវត្ត ហើយផ្អែកតែទៅលើការបកស្រាយមិនត្រឹមត្រូវ នៃចេតនា "ដោយមិនបាននិយាយឱ្យច្បាស់" របស់អង្គជំនុំជម្រះ។

ក. <u>ការមើលរំលងបទបញ្ញត្តិច្បាប់</u>

៦. ក្រោយពីបានអានសំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា គេចាំបាច់ត្រូវរំឭកពីអ្វីទៅដែលហៅថាការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ហើយថាតើឥទ្ធិពលគតិយុត្តិ និងនីតិវិធីនៃការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនោះមានអ្វីខ្លះ។

៧. ក្នុងប្រព័ន្ធគតិយុត្តិទាំងអស់ ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីគឺជាការយកបទចោទទាំងអស់មកបំបែកចេញពីគ្នា។ បទចោទដែលត្រូវបំបែកនោះ ត្រូវបានពិនិត្យ និងវិនិច្ឆ័យ ជារឿងក្តីច្រើនដាច់ៗពីគ្នា គឺមិនមែននៅក្នុងអំឡុងពេលកាត់សេចក្តីតែមួយ ហើយដូចគ្នា ដូចបានរៀបចំកាលពីដំបូងទៀតហើយ។ បទចោទទាំងនោះអាចត្រូវបានពិនិត្យ និងវិនិច្ឆ័យដោយចៅក្រមដដែល ឬចៅក្រមផ្សេងគ្នា។

៨. នៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក (ដែលមានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងតែមួយ) វិធាន៨៩ ស្ទួនពីរ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងពាក់ព័ន្ធនឹងការបំបែកបទចោទប្រកាន់ មានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ណាស់៖

> *នៅពេលផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌តម្រូវ នៅដំណាក់កាលណាមួយ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អាចបង្គាប់ឱ្យបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាប់ចោទមួយរូប ឬច្រើនរូប និងផ្អែកដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបទចោទខ្លះ ឬទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ។ រឿងក្តីដែលត្រូវបានបំបែក ត្រូវយកមកជំនុំជម្រះ និង*

វិនិច្ឆ័យចេញសាលក្រមទៅតាមលំដាប់លំដោយ ដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ឃើញថាសមស្រប។[2]

៩. ដូច្នេះនៅក្នុងករណីបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះតែមួយដូចគ្នា នាំឱ្យមានការវិនិច្ឆ័យក្ដីផ្សេងគ្នា និងដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ទៅលើជនជាប់ចោទ ឬអង្គហេតុខុសគ្នា (ដែលជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលផ្សេងពីគ្នា)។ ការចេញសាលក្រមក៏ខុសគ្នានៅពេលបញ្ចប់សំណុំរឿងនីមួយៗនេះ។

១០. ក្នុងករណីនេះ គេត្រូវគោរពតាមនីតិវិធីអនុវត្តន៍នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ នៅក្នុងរឿងក្ដីនីមួយៗដែលបានបំបែកពីគ្នានេះ[3] ហើយត្រូវទទួលបានការពិភាក្សាដេញដោលដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងពេញលេញ លើកម្មវត្ថុដាច់ដោយឡែករបស់រឿងក្ដីនីមួយៗ ដែលចេញមកអំពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ។ ហេតុដូច្នេះហើយបានជា នៅក្នុងរឿងក្ដីបំបែករួចនីមួយៗ ភាគីនានាត្រូវបង្ហាញបញ្ជីសាក្សី និងបញ្ជីឯកសារ[4] សេចក្ដីជំទាស់លើភាពអាចទទួលយកជាភស្ដុតាងណាមួយ (ដែលអាចផ្អែកជាពិសេសលើមូលហេតុមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធ)[5] និងសវនាការបឋម[6] ។ល។

១១. វិធាននៃផ្ទៃក្នុងមិនមានបទបញ្ញត្តិណាមួយដែលចែងពីនីតិវិធីផ្សេងពីនេះ ដែលធ្វើឱ្យមានភាពសាមញ្ញ ឬអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ "ផ្លូវកាត់" ណាមួយ ក្នុងករណីពិនិត្យ និងវិនិច្ឆ័យសំណុំរឿងដែលបានបំបែកហើយនោះឡើយ។ បទបញ្ញត្តិនីតិវិធីនៅក្នុងតុលាការផ្សេងទៀតក៏មិនមានចែងដូចគ្នាដែរ។

១២. អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ("តុលាការកំពូល") ដោយផ្អែកលើនីតិវិធី និងយុត្តិសាស្ត្រនៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ បានរំឭកកាលពីពេលថ្មីនេះថា ការសម្រេចបំបែកសំណុំរឿង *"ត្រូវជាប់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការធ្វើឱ្យមានតុល្យភាពនូវអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗគ្នាដែលស្របច្បាប់ ដោយធ្វើការប្រៀបធៀបរវាងផលប្រយោជន៍ និងគុណវិបត្តិនៃការបើកការប្រជុំជម្រះតែមួយ*

---

[2] នៅក្នុងឯកសារច្បាប់ដើមមិនមានគូសបន្ទាត់ពីក្រោមទេ។ ក្នុងអត្ថបទជាភាសាអង់គ្លេសបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ណាស់៖ The case<u>s</u> as <u>separated</u> shall be tried and adjudicated in such order as the Trial Chamber deems appropriate។

[3] វិធាន៧៩ ដល់ ១០២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

[4] វិធាន៨០ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

[5] វិធាន៨៧.៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

[6] វិធាន៨០ស្ទួន នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

លើបទចោទទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដែលខុសប្លែកពីផលប្រយោជន៍ និងគុណវិបត្តិនៃការបើកការជំនុំជម្រះច្រើនលើបទចោទដូចគ្នា"[7]។ តុលាការកំពូលក៏បានរំឭកផងដែរថា កត្តាមួយចំនួនដែល *"ត្រូវបានយកមកពិចារណា ក្នុងចំណោមកត្តាជាច្រើនរួមមាន ការធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ជាសក្តានុពលដល់សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទ ប្រសិទ្ធភាព និងភាពអាចចាត់ចែងបាននៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី គោលបំណងចៀសវាងភាពពុំស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងការជំនុំជម្រះដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងគុណវិបត្តិប៉ះពាល់ដល់សាក្សី"*[8]។ តុលាការកំពូលបានបន្ថែមថា *"សវនាការពីរបន្តបន្ទាប់គ្នា [...] ពិតជាត្រូវការចំណាយពេលវេលាច្រើនជាងសវនាការតែមួយ ដោយចៀសមិនរួចឡើយ"*[9]។

១៣. តុលាការកំពូលបានគូសបញ្ជាក់ថា *"ប្រសិទ្ធិភាពនៃការបើកសវនាការច្រើនជាជាងការបើកសវនាការតែមួយ ត្រូវបានពិនិត្យពិចារណាយ៉ាងគួរឲ្យកត់សម្គាល់ទាក់ទងទៅនឹង (i) ការបង្ហាញនៃភស្តុតាងដែលអាចមានភាពត្រួតគ្នា ដោយយល់ថា ភស្តុតាងជាក់លាក់មួយចំនួនទាក់ទងនឹងតួនាទី និងសិទ្ធិអំណាចរបស់ជនជាប់ចោទ អាចត្រូវបានបង្ហាញ និងត្រូវបានពិចារណានៅក្នុងសវនាការនីមួយៗ (ii) អំឡុងពេលសរុបនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី (iii) ការរៀបចំចាត់ចែង និងការសម្របសម្រួលដល់ការផ្តល់សក្ខីកម្មរបស់សាក្សីនានាសម្រាប់សវនាការទីពីរក្រោយពេលសាក្សីទាំងនោះបានផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងសវនាការទីមួយរួចហើយ (v) ការជំទាស់តវ៉ាទៅលើបញ្ហានីតិវិធីដែលត្រូវមកពិចារណាឡើងវិញ (...)"*[10]។

១៤. គុណវិបត្តិនៃប្រតិបត្តិការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីទាំងនេះ ត្រូវបានយកមកពិចារណាក្នុងចំណោមគុណវិបត្តិដទៃទៀត ក្នុងការគាំទ្រឲ្យមានការជំនុំជម្រះក្តីទោលតែមួយ[11]។ នៅពេលដែលមានសេចក្តីសម្រេចឲ្យបំបែកកិច្ចណើរការនីតិវិធី គឺយើងត្រូវតែគោរពតាម ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ។

---

[7] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ក្នុងសំណុំរឿង ០០២ សេចក្តីសង្ខេបនៃសំអាងហេតុ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ថ្ងៃទី២៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ **E284/4/8** ("សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៃការបំបែកសំណុំរឿង **E284/4/8**") កថាខណ្ឌទី៣៧។

[8] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៃការបំបែកសំណុំរឿង **E284/4/8** កថាខណ្ឌទី៣៨។

[9] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៃការបំបែកសំណុំរឿង **E284/4/8** កថាខណ្ឌទី៣៨។

[10] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៃការបំបែកសំណុំរឿង **E284/4/8** កថាខណ្ឌទី៣៩។

[11] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៃការបំបែកសំណុំរឿង **E284/4/8** កថាខណ្ឌទី៤០។

១៥. ក្នុងករណីនេះ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២។[12] តុលាការកំពូលក៏បានផ្តល់សុពលភាពលើការបំបែកសំណុំរឿងនេះ។[13] ដូច្នេះ ចាប់ពីពេលនេះទៅ រឿងក្តី ០០២/០១ និង ០០២/០២ គឺជារឿងក្តីដាច់ពីគ្នា។ បទបញ្ញត្តិនីតិវិធីដែលបានអនុវត្តនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ នឹងត្រូវតែយកមកអនុវត្តជាថ្មីម្តងទៀតនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២។ ទោះបីជាមានឆន្ទៈចង់បញ្ចប់ការជំនុំជម្រះក្តីឲ្យបានឆាប់រហ័សយ៉ាងណាក្តី គេមិនអាចមើលរំលងបទបញ្ញត្តិនីតិវិធី ដែលជាគ្រឹះនៃការវិនិច្ឆ័យក្តីប្រកបដោយសមធម៌ នោះឡើយ។

១៦. ដូច្នេះ ចំពោះការដាក់បញ្ចូលភស្តុតាងទៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល នៃសំណុំរឿង ០០២/០២ (ដែលដាច់ពីកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល នៃសំណុំរឿង ០០២/០១) ភាគីត្រូវដាក់ជាសំណើសុំថ្មី ដោយបំពេញតាមលលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃឯកសារដែលអាចទទួលយកបានជាភស្តុតាង និងជាពិសេស ស្របតាមភាពពាក់ព័ន្ធ។ ភាគីត្រូវអាចដាក់សេចក្តីជំទាស់លើភាពអាចទទួលយកឯកសារភស្តុតាង។ អង្គជំនុំជម្រះត្រូវពិនិត្យសម្រេចលើឯកសារដែលបង្ហាញម្តងមួយៗ ទៅតាមប្រធានបទ និងអង្គហេតុដោយឡែក ដែលជាកម្មវត្ថុនៃសំណុំរឿង ០០២/០២។

១៧. សូមរំឭកថា នេះគឺជាអ្វីដែលបានកើតឡើង នៅពេលដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានសុំឲ្យដាក់បញ្ចូលប្រតិចារឹកសវនាការនៃសំណុំរឿង ០០១ ទៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលនៃសំណុំរឿង ០០២/០១។ កាលនោះក៏ដូចសព្វថ្ងៃនេះដែរ គឺមិនមាន "ការយកជាស្វ័យប្រវត្តិ" នូវភស្តុតាងដែលមានស្រាប់ និងប្រើនៅក្នុងរឿងក្តីមួយផ្សេង ទៅបញ្ចូលក្នុងកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលក្នុងរឿងក្តីមួយផ្សេងទៀតដែរ។ មិនអាចធ្វើបែបនោះបានឡើយ បើគិតទៅដល់បទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់អនុវត្តន៍។

---

[12] សេចក្តីសម្រេចស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ក្នុងសំណុំរឿង ០០២ បន្ទាប់ពីសេចក្តីសម្រេចចុះថ្ងៃទី៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣ណែអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថ្ងៃទី២៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣ **E284** ("សេចក្តីសម្រេចថ្មីនៃការបំបែកដំណើរការនីតិវិធី **E284** ")។

[13] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ក្នុងសំណុំរឿង ០០២ <u>សេចក្តីសង្ខេបនៃសំអាងហេតុ</u> អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ថ្ងៃទី២៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣ **E284/4/7** ("សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៃការបំបែកដំណើរការនីតិវិធី <u>សេចក្តីសង្ខេបនៃសំអាងហេតុ</u> E284/**4/7**" ។ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៃការបំបែកសំណុំរឿង **E284/4/8**។

១៨. បើតាមសហព្រះរាជអាជ្ញា "ការយកភស្តុតាងដែលមានស្រាប់ដោយស្វ័យប្រវត្តិ"បែបនេះ ធ្លាប់មានកន្លងទៅហើយ នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចមួយចំនួនរបស់អង្គជំនុំជម្រះ។ នេះពិតជាមិនត្រឹមត្រូវសោះឡើយ។

ខ. ការបកស្រាយខុសពីគោលចំណង"ដោយមិនបាននិយាយឲ្យច្បាស់" របស់អង្គជំនុំជម្រះ

១៩. បើតាមសហព្រះរាជអាជ្ញា អង្គជំនុំជម្រះអាចបានសម្រេច ដោយមិនបាននិយាយឲ្យច្បាស់ តាមរយៈសេចក្តីសម្រេចមួយចំនួនដែលខ្លួនបានស្នើសុំកាលពីពេលកន្លងមក។ ជាឧទាហរណ៍ ដោយបង្ហាញថា "ជាលក្ខណៈស៊ីសង្វាក់" រឿងក្តីទីមួយអាចនឹងផ្តល់នូវ "មូលដ្ឋានគ្រឹះមួយ" សម្រាប់ការជំនុំជម្រះក្តីបន្តបន្ទាប់ទៅទៀត[14] ដោយអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើការសួរដេញដោលអ្នកជំនាញ និងសាក្សីមានវ័យចំណាស់ក្នុងរឿងក្តីទីមួយ ទៅលើគ្រប់បញ្ហាទាំងឡាយពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿង ០០២[15] ដោយគ្រោងទុកមុនថាកថាខណ្ឌនានានៃដីកាដំណោះស្រាយ ដែលអាចនឹងត្រូវជំនុំជម្រះនៅក្នុងរឿងក្តីបន្ទាប់នេះ នឹងលើកឡើងតែអំពីចំណុច "បន្ថែម"[16] ដោយវាយតម្លៃថាការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រមថ្មី ដែលអាចនឹងចាត់តាំងឡើងសម្រាប់ជំនុំជម្រះរឿងក្តីទីពីរនេះ អាចនឹងត្រូវការពេលវេលាដើម្បីយល់ច្បាស់ពីសំណុំរឿង។[17]

២០. ការវិភាគនេះពិតជាខុសខ្លាំងណាស់។ ជាដំបូង ថ្វីបើអង្គជំនុំជម្រះបានបញ្ជាក់ថាមានការគ្រោងទុកក្នុងការយករឿងក្តីទីមួយធ្វើជា "មូលដ្ឋានគ្រឹះ"សម្រាប់ការជំនុំជម្រះបន្ទាប់ក៏ពិតមែន តែពិតជាមិនមែនដូចការយល់ឃើញរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាឡើយ។

២១. តាមការពិត អង្គជំនុំជម្រះបានផ្តល់ហេតុផលទៅលើសេចក្តីសម្រេចចំនួនពីរតែប៉ុណ្ណោះជាមួយនឹងការកត់សម្គាល់នោះ គឺ៖ សេចក្តីសម្រេចលើការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី[18] និង

---

[14] សំណើសុំ កថាខណ្ឌទី៣។

[15] សំណើសុំ កថាខណ្ឌទី៤។

[16] សំណើសុំ កថាខណ្ឌទី៥។

[17] សំណើសុំ កថាខណ្ឌទី៦ និងទី៧។

[18]សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឲ្យពិចារណាឡើងវិញ អំពីលក្ខខណ្ឌនានានៃដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (ឯកសារ **E124/2**) និងសំណើសុំពាក់ព័ន្ធនានា ព្រមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ឯកសារ **E124/7** កថាខណ្ឌទី១០ ដកស្រង់សម្តីក្នុងសេចក្តីសម្រេចថ្មីនៃការបំបែកដំណើរការនីតិវិធី ឯកសារ **E184** កថាខណ្ឌទី១៥ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថ្ងៃទី១៨

សេចក្តីសម្រេចស្តាប់សេចក្តីសន្និដ្ឋានបឋមរបស់ភាគី លើបទចោទប្រកាន់ទាំងអស់នៃសំណុំរឿង ០០២។[19] សេចក្តីសម្រេចទាំងពីរនេះ ធ្វើឡើងនៅខែតុលា ឆ្នាំ ២០១១។

២២. ក៏ប៉ុន្តែ មួយខែក្រោយសេចក្តីសម្រេចទាំងពីរ គឺនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះបានកម្រិតដោយចេតនានូវការបង្ហាញភស្តុតាង សម្រាប់តែរឿងក្តីទីមួយដាច់មុខតែម្តង។ អង្គជំនុំជម្រះបានប្រកាសថានឹងមានការអានជាសាធារណៈនូវដីកាដំណោះស្រាយ ត្រង់កថាខណ្ឌណាដែល "ពាក់ព័ន្ធ" សម្រាប់រឿងក្តីទីមួយ ហើយសន្មតថាអាចទទួលយកបាននូវឯកសារដែលមាននៅក្នុងកំណត់ជើងទំព័រនៃកថាខណ្ឌទាំងនោះ។[20] អង្គជំនុំជម្រះបានប្រកាសថា "*ភាគីទាំងអស់ត្រូវបានស្នើសុំឲ្យផ្តោតយកចិត្តទុកដាក់សួរសំណួរឲ្យបានលម្អិត ទៅលើភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសាក្សីនីមួយៗចំពោះអង្គហេតុទាក់ទិននឹងសវនាការដំណាក់ដំបូងនេះ។ ការសួរដេញដោលលើប្រធានបទផ្សេងៗ ដែលនឹងត្រូវបញ្ចូលនៅក្នុងសវនាការលើកក្រោយៗ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឡើយ។*"។[21] ប៉ុន្មានថ្ងៃក្រោយមក អង្គជំនុំជម្រះបានរំឭកឡើងវិញម្តងទៀត ដោយបញ្ជាក់ថា "*ក្នុងករណីពិសេស ភាគីអាចស្នើសុំការអនុញ្ញាតដោយផ្ទាល់មាត់ទៅអង្គជំនុំជម្រះ ដើម្បីសួរសំណួរ (...) លើបញ្ហាទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿង ០០២ រួមទាំងបញ្ហាដែលអាចជាកម្មវត្ថុនៃសវនាការនាពេលខាងមុខ។ តែទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី សំណើរបស់ភាគីនឹងពុំងាយទទួលបានការឯកភាពពីអង្គជំនុំជម្រះឡើយ។*"[22]

២៣. ថ្វីត្បិតតែអង្គជំនុំជម្រះបានអនុញ្ញាតជាពិសេសឲ្យភាគីចោទសួរអ្នកជំនាញ និងសាក្សីមានវ័យចំណាស់ ទៅលើសំណុំរឿង ០០២ ទាំងមូលក៏ពិតមែន តែអង្គជំនុំជម្រះបានធ្វើឡើងក្នុង

ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ឯកសារ **E131** ។

[19] ដីកាកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានចោទប្រកាន់ និងសវនាការលើអង្គសេចក្តីនៃសំណុំរឿង ០០២ នៅថ្ងៃទី ១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ **E131**។

[20] ការឆ្លើយតបទៅលើបញ្ហាដែលបានលើកឡើងដោយភាគីផ្សេងៗមុនពេលសវនាការ និងការកំណត់ពេលវេលានៃកិច្ចប្រជុំមិនផ្លូវការជាមួយនឹងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់ នៅថ្ងៃទី ១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថ្ងៃទី ១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ **E141** ("អនុស្សារណៈ **E141**") ទំព័រទី៣ កថាខណ្ឌទី ៤។

[21] អនុស្សារណៈ **E141** ទំព័រទី ៣ កថាខណ្ឌទី៣ សូមអានផងដែរទំព័រទី៤ កថាខណ្ឌមួយមុនកថាខណ្ឌចុងក្រោយ និងទំព័រទី៦ កថាខណ្ឌទី២ និងទី៣។

[22] សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីការសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង លើសំណើដែលនៅសេសសល់មុនសវនាការ (ឯកសារ *E20, E132, E134, E135, E124/8, E124/9, E124/10, E136* **និង** *E139*) និងការណែនាំបន្ថែមទៅសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីថ្ងៃទី២៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ **E145** ទំព័រទី៣ កថាខណ្ឌពីរចុងក្រោយ។

ដោយមូលហេតុដើម្បីសម្រួលដល់ការងារ តាមពេលទំនេររបស់អ្នកទាំងនោះតែប៉ុណ្ណោះ។[23] គោលបំណងនៃសេចក្តីសម្រេចបែបនេះ គឺដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យអាចប្រើប្រាស់ឯកសារទាំងនេះ នៅពេលក្រោយៗ នៅក្នុងរឿងក្តីបន្ទាប់ ក្នុងករណីដែលអ្នកទាំងនោះលែងមានទំនេរអាចចូលរួមបាន។[24] ហេតុដូច្នេះ មិនអាចយកសេចក្តីសម្រេចជាពិសេសដោយឡែកបែបនេះធ្វើជាសម្អាងថា ជាគោលការណ៍នៃការយកភស្តុតាងដែលមានស្រាប់ដោយស្វ័យប្រវត្តិពីក្នុងកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលនៃរឿងក្តីមុនៗបានឡើយ។ ខណៈដែលប្រធានបទនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ និងសំណុំរឿង ០០២/០២ មានលក្ខណៈផ្សេងគ្នា វាមិនធម្មតាទេដែលគ្រោងទុកជាមុននូវការសន្មតថាអាចទទួលយកបាននូវភស្តុតាងនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ ទៅក្នុង សំណុំរឿង ០០២/០២ ដោយតម្រូវឲ្យភាគីជជែកការពារទៅលើការស្តាប់ចម្លើយសាក្សីទាំងឡាយដែលបានផ្តល់សក្ខីកម្មរួចម្តងហើយនៅក្នុង សំណុំរឿង ០០២/០១ ជាថ្មីម្តងទៀត !

២៤. ក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក ខៀវ សំផន សូមរំឭកនៅទីនេះថា លទ្ធភាពក្នុងការសាកសួរអ្នកជំនាញលើសំណុំរឿង ០០២ ទាំងមូល គ្រាន់តែជាគោលការណ៍ទ្រឹស្តីតែប៉ុណ្ណោះ។ នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ដោយសារតែពេលវេលាមានកំណត់ និងបទបញ្ជាផ្សេងៗនៃអង្គជំនុំជម្រះ ការសាកសួរអ្នកជំនាញត្រូវបានកម្រិតត្រឹមរឿងក្តីទីមួយប៉ុណ្ណោះ។[25]

---

23 ពត៌មានបច្ចុប្បន្នភាពទាក់ទងនឹងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទស្តាប់សក្ខីកម្មអ្នកជំនាញដែលភាគីបានស្នើសុំ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថ្ងៃទី២៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២ **E172/24** កថាខណ្ឌចុងក្រោយ (កំណត់សម្គាល់ ៖ David CHANDLER ព្រោះលោកមានវ័យចំណាស់ យោងតាមការស្នើសុំ **E188** របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា)។ សេចក្តីសម្រេចលើតួនាទីរបស់អ្នកជំនាញ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថ្ងៃទី៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ **E215** កថាខណ្ឌទាំងអស់ ពីទី២ ដល់ទី៤។ អនុស្សរណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មានចំណងជើងថា៖ "សំណួរបន្ថែមទៅភាគីក្រោយសវនាការថ្ងៃទី១៨ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣ បន្ទាប់ពីមានសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល លើបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាប្រឆាំងនឹង សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្តីពីវិសាលភាពនៃសំណុំរឿងលេខ ០០២/០១ (ឯកសារលេខ **E163/5/1/13**)" ថ្ងៃទី១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣ **E264** កថាខណ្ឌទី៣ iii។

24 សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អនុលោមតាមវិធាន ៩២ ពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលយកកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយសាក្សី និងឯកសារនានានៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ **E96/7** កថាខណ្ឌទី ២៤។

25 បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេច ចេញតាមរយៈអ៊ីមែលរបស់លោកស្រី Susan LAMB នៅថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣, ថ្ងៃទី២៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣ **E264/1/2/1** កថាខណ្ឌទី៣៨ ដល់ ៤១ និងទី៥០ ។ អនុស្សារណៈបន្ថែម ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែមិនា ឆ្នាំ២០១៣ **E264/1/2/1** កថាខណ្ឌទី១៧ និងសំណើបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សុំឲ្យបញ្ឈប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីភ្លាម ថ្ងៃទី១ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០១៣ **E275/2/1/1** កថាខណ្ឌទី៦៣ ដល់៦៥។

២៥. បន្ទាប់មក មិនមាន "គោលការណ៍នៃការយកភស្តុតាងដែលមានស្រាប់ដោយស្វ័យប្រវត្តិ" ណាមួយដែលអាចទាញចេញពីគម្រោងរបស់អង្គជំនុំជម្រះដែលថា កថាខណ្ឌនានានៃដីកាដំណោះស្រាយ ដែលអាចនឹងត្រូវជំនុំជម្រះនៅក្នុងរឿងក្តីបន្ទាប់នេះ នឹងលើកឡើងតែអំពីចំណុច "បន្ថែម" តែប៉ុណ្ណោះ។ បើតាមសហព្រះរាជអាជ្ញា "ការសន្និដ្ឋានយ៉ាងច្បាស់នោះ គឺថាភស្តុតាងមានលក្ខណៈត្រួតគ្នា និងដែលមានស្រាប់ ហើយដែលអាចឱ្យរកបាននៅក្នុងការជំនុំជម្រះក្តីសម្រាប់ពេលអនាគត ដោយហេតុថា ភស្តុតាងទាំងនោះត្រូវបានទទួលយកនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ រួចហើយ"។[26] សេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះមិនអាចយកជាការបាន ដោយហេតុថា វាជាកថាខណ្ឌផ្សេងនៃដីកាដំណោះស្រាយ ដែលអាចវិនិច្ឆ័យដោយក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រមថ្មី (ដែលជាជម្រើសអះអាងដោយតុលាការកំពូល)[27] ដែលចំពោះមុខក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រមថ្មីនេះមិនមានភស្តុតាងណាមួយត្រូវបានដាក់បង្ហាញកាលពីពេលមុនមកនោះទេ។

២៦. នៅទីនេះ គេគប្បីកត់សម្គាល់ដែរថា ការអានកថាខណ្ឌនានានៃដីកាដំណោះស្រាយ នៅពេលដំបូងក្នុងសវនាការជាសាធារណៈ មិនមែនជាការរៀបចំដែលគ្មានអត្ថន័យនោះទេ ។ វាជាដំណើរការនីតិវិធីចាំបាច់ និងជាមូលដ្ឋាន ដែលកំណត់នូវអង្គហេតុដែលត្រូវលើកមកពិចារណានៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃការជំនុំជម្រះក្តី។ ពីព្រោះថា វិធានផ្ទៃក្នុងបានចែងច្បាស់ថា *"ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងប្រកាសបើកសវនាការលើអង្គសេចក្តី។ ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបង្គាប់ឱ្យក្រឡាបញ្ជី អានការវិភាគអង្គហេតុនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ"*។[28]

២៧. ទីបញ្ចប់ គេមិនអាចបកស្រាយលើការដែលប្រធានអង្គជំនុំជម្រះលើកឡើងពីពេលវេលាដែលតម្រូវឱ្យមានជាចាំបាច់សម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រមលើកទីពីរ ដើម្បីមានពេលយល់ដឹងពីសំណុំរឿង មកអះអាងថាជាការទទួលយកដោយមិនបាននិយាយឱ្យច្បាស់លាស់ ទៅលើអ្វីៗដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ដោយត្រូវចាត់ទុកថាមានភាពពាក់ព័ន្ធ និង

---

[26] សំណើសុំ កថាខណ្ឌទី៥។

[27] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗនៃសហព្រះរាជអាជ្ញា ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេច របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះលើកទីមួយនៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃសំណុំរឿង ០០២ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ថ្ងៃទី៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣ **E163/5/1/13** កថាខណ្ឌទី៥១ ។ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៃការបំបែកដំណើរការនីតិវិធី សេចក្តីសង្ខេបនៃសំអាងហេតុ E284/**4/7** កថាខណ្ឌទី១១។ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៃការបំបែកសំណុំរឿង **E284/4/8** កថាខណ្ឌទី ៧៣-៧៤។

[28] វិធានផ្ទៃក្នុង ៨៩ស្ទួន ១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

ត្រូវតែដាក់បញ្ចូលជាស្វ័យប្រវត្តិទៅក្នុង០០២/០២ នោះឡើយ។ ពិតណាស់ ការដែលថា នៅពេលណាយល់សំណុំរឿង ០០២/០២ បានច្បាស់លាស់ ក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រមទីពីរនោះ ក៏ត្រូវស្គាល់ច្បាស់ពីសំណុំរឿង ០០២/០១ផងដែរ។ តាមពិតទៅ បទពិសោធន៍ ទោះល្អក្តី អាក្រក់ក្តី ដែលទាញចេញពីសំណុំរឿង ០០២/០១ ពិតជាមានអត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រមថ្មី ដែលត្រូវជំនុំជម្រះរឿងក្តីដ៏សាំញ៉ាំនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ ហើយទាំងអស់នេះវាមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធអ្វីទៅនឹងភស្តុតាងដែលក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រមនោះជំនុំជម្រះថ្មីនឹងត្រូវពិចារណា នៅក្នុងរឿងក្តីនេះដែរ។ ដូចតុលាការកំពូលបានលើកឡើងដូច្នោះដែរ គួរតែ *"ចៀសវាងភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នា ដែលអាចកើតមានឡើងដោយចៀសមិនរួចពីការបំបែកការជំនុំជម្រះក្តី"*។[29] នៅពេលដែលកំណត់ច្បាស់នូវភាពជាក់លាក់នេះហើយ ការយល់ដឹងច្បាស់ពីអង្គហេតុនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ មិនបានអនុញ្ញាតឲ្យក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រមបានរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចក្នុងការ "ឈានទៅដល់ការផ្តល់សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួន តាមរយៈភស្តុតាងដែលក្រុមប្រឹក្សានោះបានទទួល និងដោយផ្អែកលើការបកស្រាយផ្ទាល់ខ្លួនខាងផ្លូវច្បាប់អនុវត្តន៍សម្រាប់រឿងក្តីនោះឡើយ"។[30]

២៨. ដូច្នេះ គេឃើញថាសម្រង់សម្តីលើការវាយតម្លៃរបស់លោកប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនអាចយកមកប្រើប្រាស់ដើម្បីចៀសមិនគោរពតាមបទបញ្ញត្តិនីតិវិធី ដែលចាំបាច់តម្រូវឲ្យពិនិត្យភាពជាប់ពាក់ព័ន្ធនៃឯកសារ និងសក្ខីកម្មទៅតាមអង្គហេតុដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២។ តាមការពិត ជំហររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា គឺជាការងាកទៅបំប្លែងសំណុំរឿង ០០២/០២ ឲ្យទៅជាការជំនុំជម្រះធុនអន់ ដែលនៅក្នុងពេលវិនិច្ឆ័យក្តីនោះតម្រូវស្តង់ដារនៃភស្តុតាងមានតម្លៃតិចជាងមុន។ នៅក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ នៅចំពោះមុខតុលាការអន្តរជាតិ ដែលវិនិច្ឆ័យរឿងឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏ធ្ងន់ធ្ងរបំផុតនោះ គេមិនអាចរក្សាជំហរបែបនេះបានទេ។ គេត្រូវតែអនុវត្តតាមបទបញ្ញត្តិច្បាប់ ហើយត្រូវបញ្ចប់នូវនិន្នាការអាក្រក់របស់ព្រះរាជអាជ្ញា ដែលយកលេសថាចង់ចំណេញពេលវេលា តែងតែណែនាំឥតឈប់ឈរឲ្យដើរតាមផ្លូវកាត់ដែលមិនត្រឹមត្រូវ និងផ្តល់ការបកស្រាយដែលប៉ះពាល់ដល់គុណសម្បត្តិនៃការពិភាក្សាដេញដោលដោយយុត្តិធម៌។

[29] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌទី៣៨ ៣៩ និង ៤១។ សូមអានកំណត់ហេតុជើងទំព័រ ១១២។

30 សូមអាន *រឿងក្តីរបស់រដ្ឋអាជ្ញាតទល់នឹង Delalic និងបក្សពួក* រឿងក្តី n°IT-96-21-T ការវិនិច្ឆ័យក្តី ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៨ កថាខណ្ឌ២២៨។

២៩. សូមរំឭកពីអ្វីដែលសាលាឧទ្ធរណ៍នៃតុលាការពិសេស ដែលលើកឡើងថា "គោលការណ៍នៃការសន្សំពេលវេលាក្នុងតុលាការ គឺការផ្តល់នូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានដល់ជនជាប់ចោទឱ្យទទួលបាននូវការកាត់សេចក្តីប្រកបដោយយុត្តិធម៌"។[31]

៣០. ក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក ខៀវ សំផន ទទូចសុំឱ្យមានការអនុវត្តជាចាំបាច់ និងតឹងរ៉ឹងនូវបទបញ្ញត្តិដែលកំណត់នីតិវិធីចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក ដែលប្រឆាំងនឹងសំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ ប្រសិនបើយោងទៅលើផែនការ ដែលរៀបចំដោយអង្គជំនុំជម្រះសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ គេហាក់ដូចជាឃើញថា គឺពិតជាគោលការណ៍នៃរឿងក្តីថ្មីអនុលោមតាមដំណើរការនីតិវិធីដែលអនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ នោះហើយ ដែលគេបន្តប្រតិបត្តិ ៖

> *"អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងកត់សម្គាល់ឃើញថា ដំណាក់កាលនីតិវិធីសំខាន់ៗបន្ថែមមួយចំនួន ត្រូវតែយកមកពិចារណា និងត្រូវតែបញ្ចប់ឱ្យបានមុនពេលចាប់ផ្តើមសវនាការដេញដោលលើអង្គសេចក្តី។ នីតិវិធីទាំងនោះរួមមាន ការវាយតម្លៃលើសម្បទានរបស់ជនជាប់ចោទ ការដាក់បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី អ្នកជំនាញ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលពាក់ព័ន្ធ និងដែលស្នើសុំឱ្យមកផ្តល់សក្ខីកម្មនៅពេលសវនាការ ការដាក់បញ្ជីឯកសារពាក់ព័ន្ធ (...)"*។[32]

៣១. អង្គជំនុំជម្រះ ក៏គ្រោងទុកផងដែរនូវការបើកសវនាការបឋម។[33]

៣២. ជាចុងក្រោយ គោលបំណងរបស់អង្គជំនុំជម្រះមានភាពច្បាស់លាស់ គឺគ្មានអ្វីភ្លឺច្បាស់ជាងនេះទៀតទេ។ គឺវាផ្ទុយស្រឡះទៅនឹងការអះអាងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញានៅក្នុងសំណើសុំរបស់ខ្លួន ដែលថា ជាចេតនាដោយមិនបាននិយាយឱ្យច្បាស់លាស់នោះឡើយ។

---

[31] *រឿងក្តីរបស់រដ្ឋអាជ្ញាតទល់នឹង Karemera និងបក្សពួក* រឿងក្តី n° ICTR-98-44-AR73.17 *Decision on Joseph Nzirorera's Appeal of Decision on Admission of Evidence Rebutting Adjudicated Facts*, ថ្ងៃទី ២៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៩ កថាខណ្ឌទី២០។

[32] ផែនការការងាររបស់ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង សម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០០២ និងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់ឯកសារនាពេលខាងមុខ ថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣ **E301/5** ("ផែនការការងារ **E301/5**") កថាខណ្ឌទី៣ (មិនមានគូសបន្ទាត់ពីក្រោមទេ នៅក្នុងសំណៅដើម)។ សូមអានផងដែរ កថាខណ្ឌទី៨។

[33] ផែនការការងារ **E301/5** កថាខណ្ឌទី៨។

II អំពីការកោះហៅសាក្សី អ្នកជំនាញ និងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី លើកឡើង

៣៣. សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានស្នើសុំដល់អង្គជំនុំជម្រះវិនិច្ឆ័យផងដែរថា សាក្សី អ្នកជំនាញ និង ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលបានផ្ដល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ អាចត្រូវអញ្ជើញ មកឲ្យផ្ដល់សក្ខីកម្មជាថ្មីនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ បានលុះត្រាតែភាគីដែលនឹងធ្វើការស្នើ សុំនោះ អាចនិយាយបញ្ចុះបញ្ចូលអង្គជំនុំជម្រះឲ្យជឿជាក់បានថា ការសាកសួរថ្មីមានផល ប្រយោជន៍ដល់ការស្វែងរកយុត្តិធម៌។ ដើម្បីជាសម្អាងក្នុងអំណះអំណាងរបស់ខ្លួន សហ-ព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងពីសេចក្ដីសម្រេចមួយរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង កោះហៅ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីម្នាក់ដែលបានមកផ្ដល់សក្ខីកម្មក្នុងរឿងក្ដីទីមួយ ឲ្យត្រឡប់មកផ្ដល់ សក្ខីកម្មជាថ្មី ព្រមទាំងសេចក្ដីសម្រេចផ្សេងៗដែលធ្វើឡើងដោយ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃ តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់ប្រទេសយូហ្គោស្លាវី និងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ សម្រាប់ប្រទេសរ្វាន់ដា។[34]

៣៤. ក៏ប៉ុន្តែ យុត្តិសាស្ត្រទាំងនោះ សុទ្ធតែគ្មានភាពជាប់ពាក់ព័ន្ធសោះ ពីព្រោះថាក្នុងរឿងក្ដីទាំង នោះ វាជា<u>រឿងក្ដីដដែល</u> គឺគេបានកោះហៅឡើងវិញនូវសាក្សីម្នាក់ដែលបានផ្ដល់សក្ខីកម្មរួច ទៅហើយកាលពីពេលមុន។ សហព្រះរាជអាជ្ញាគ្មានសមត្ថភាពផ្ដល់ហេតុផលដើម្បីអះអាង ពីសំណើសុំរបស់ខ្លួន ដោយដកស្រង់យកយុត្តិសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធនឹងការហៅសាក្សីឲ្យត្រឡប់មក វិញ នៅក្នុងសំណុំរឿងក្ដីដែលគេបំបែកជាផ្នែករួចទៅហើយទេ។ ដូចការលើកឡើងរបស់ តុលាការកំពូលដូច្នោះដែរ នៅក្នុងរឿងក្ដីបែបនេះ ការកោះហៅឡើងវិញដដែលៗនូវសាក្សី ដដែលៗ គឺពិតជាចោទជាគុណវិបត្តិចៀសមិនផុតឡើយ។[35]

៣៥. ដូច្នេះ ភាគីមិនចាំបាច់ផ្ដល់ហេតុផលឬសហេតុ ដល់ការស្នើសុំកោះហៅសាក្សីឡើយ។ ដោយសារតែសំណុំរឿង ០០២/០២ ជារឿងក្ដីដាច់ដោយឡែក ភាគីគ្រាន់តែគោរពជាថ្មីតាម នីតិវិធីដូចបានអនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ជាការស្រេច។ ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះវាយ តម្លៃថា សក្ខីកម្មដែលស្នើឡើងមានភាពពាក់ព័ន្ធ និងបំពេញតាមលក្ខណៈសម្បត្តិអាចទទួល យកបាន ដូចមានចែងក្នុងវិធាន ៨៧.៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង នោះអាចនឹងឲ្យកោះហៅសាក្សី

[34] សំណើសុំ កថាខណ្ឌទី៨ ដល់ទី១០។

[35] សេចក្ដីសម្រេចលើបណ្ដឹងសាទុក្ខស្ដីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌទី៣៨-៣៩។

នោះបានហើយ។ ការដែលអង្គជំនុំជម្រះតែងតែរំឭកជានិច្ចកាលដល់ភាគីដែលចេះតែចាក ឆ្ងាយពីវិសាលភាពនៃរឿងក្តី ឲ្យគោរពតាមការបង្គាប់ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ នោះ គឺជាការខិតខំក្នុងន័យនោះហើយ។ ពីព្រោះថា បញ្ហាចោទនោះមិនស្ថិតនៅត្រង់ឃាត់ឃាំងមិនឲ្យអញ្ជើញសាក្សី ដែលបានផ្តល់សក្ខីកម្មរួច នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ឲ្យឡើងសវនាការម្តងទៀតនោះទេ តែគឺធ្វើយ៉ាងណាឲ្យសក្ខីកម្មរបស់សាក្សីលើកឡើងពីអង្គហេតុ ដែលជាកម្មវត្ថុនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ ហើយមិនមែនជាការនិយាយដដែលឡើងវិញ។

៣៦. ក៏ដូចគ្នានឹងបទបញ្ញត្តិនីតិវិធី ដែលត្រូវយកទៅអនុវត្តក្នុងរឿងក្តីនីមួយៗដែលបំបែកនោះដែរ សិទ្ធិតទល់គ្នារបស់ភាគីដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើដូចជាយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងណាស់នោះ[36] គឺត្រូវគោរពតាមជាថ្មី នៅក្នុងរឿងក្តីនីមួយៗដែរ។

III. អំពីប្រសិទ្ធភាព និងភាពឆាប់រហ័សនៃរឿងក្តី

៣៧. សហព្រះរាជអាជ្ញាវាយតម្លៃថា ប្រសិនបើ អង្គជំនុំជម្រះសម្រេចថាភស្តុតាងដែលដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ *"ចាំបាច់ត្រូវបង្ហាញដដែលៗសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ នោះ ការណ៍នេះទំនងជាធ្វើឲ្យពេលវេលាដែលត្រូវការសម្រាប់ជំនុំជម្រះក្តីលើបទចោទនានាដែលសល់ អាចនឹងកើនឡើងទ្វេដង"*[37]។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអះអាងថា សំណើសុំរបស់ខ្លួនស្របទៅនឹងគោលបំណងចង់បានការជំនុំជម្រះមានប្រសិទ្ធភាព និងមិនយឺតយ៉ាវខ្លាំងពេក ហើយថាការទាមទារ ឬ "កាតព្វកិច្ច" ចង់ធ្វើសនិទានកម្មលើការគ្រប់គ្រងឯកសារ ដែលតាក់តែងដោយក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់ ចំពោះបញ្ហារដ្ឋបាល និងហិរញ្ញប្បទាន នៅក្នុងរបាយការណ៍នាខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣ នៅក្នុងគណៈកម្មាធិការទីប្រាំ នៃមហាសន្និបាតនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ទាក់ទិននឹងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ អ.វ.ត.ក "ត្រូវធានាឲ្យមានសេចក្តីសម្រេចដែលបានស្នើសុំ"។[38]

៣៨. ក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក ខៀវ សំផន ជឿងឆ្ងល់តតណយប់ឈរចំពោះការវាយតម្លៃលើថិរវេលារបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ជាមួយនឹងសមត្ថភាពពូកែបំផ្លើសនេះ។ ក្រុមមេធាវីការ

---

[36] សំណើសុំ កថាខណ្ឌទី១១ ដល់ទី១៣។

[37] សំណើសុំ កថាខណ្ឌទី២។

[38] សំណើសុំ កថាខណ្ឌទី១៤។

ពារក្តីក៏សូមលើកឡើងផងដែរថា ការស្នើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកនេះ មិនមានអម ដោយស្ថិតិ ឬតារាងណាមួយឡើយ ហើយក៏មិនមានការបកស្រាយបង្ហាញដែរ។ ដូច្នេះ យើង មិនដឹងទាល់តែសោះថា តើការប្រមាណនោះសម្អាងទៅលើអ្វី ទើបទទួលបានលទ្ធផលថាប្រើ ពេល "ប្រហែលជាទ្វេដង"នោះ។

៣៩. ទោះជាយ៉ាងណាក្តី វាជាការច្បាស់ណាស់ដែលថា ខុសពីក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ប្រសិនបើសហព្រះរាជអាជ្ញាខិតខំប្រឹងប្រែង ដូចជាការកាត់បន្ថយចំនួនភស្តុតាងមកត្រឹមពាក់ កណ្តាលដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានបំណងចង់សុំដាក់បញ្ចូលក្នុងកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលក្នុង សំណុំរឿង ០០២/០២ នោះថិរវេលាចាំបាច់សម្រាប់ការពិនិត្យប្រាកដជាចុះថយចំនួនពាក់ កណ្តាលជាពុំខាន។ អ្វីដែលលើកឡើងនៅក្នុងទីនេះ គឺថា ធ្វើសម្រង់យកភស្តុតាងយ៉ាងសមរម្យ ស្របទៅតាមទិសដៅនៃការជំនុះជម្រះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងមិនយឺតយ៉ាវជ្រុលពេក។ មានមធ្យោបាយដ៏មានប្រសិទ្ធភាព គឺការធ្វើងាយៗជាងមុន និងឆាប់រហ័សជាងមុន តែ ចម្លែកណាស់ មធ្យោបាយទាំងនោះមិនត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ឡើយ។ សហព្រះរាជអាជ្ញា សុខចិត្តគម្រាមថាត្រូវប្រើពេលទ្វេដង ដោយទទួលបាននូវវិធានការដែលរំលោភលើសិទ្ធិ របស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ជាងជាងធ្វើអ្វីផ្សេងពីនេះ។ វិធីសាស្ត្រនេះ ពិតជាមិនអាចទទួល យកបាន ហើយធ្វើឱ្យអស់ថាមពលច្រើន។

៤០. ទីបញ្ចប់ តើគួររំឭកដែរទេថា អង្គជំនុំជម្រះមិនមានជាប់ពាក់ព័ន្ធអ្វីទៅនឹងរបាយការណ៍នៃ ក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់នោះ ចំពោះបញ្ហារដ្ឋបាល និងថវិកាឡើយ តែ អង្គជំនុំជម្រះ ផ្សាភ្ជាប់ទៅនឹងវិធានផ្ទៃក្នុង? ហើយតើគួររំឭកដែរទេថា តើវិធានផ្ទៃក្នុងនេះ មិនអនុញ្ញាតឱ្យ យល់ស្របតាមសំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដែរឬទេ?

៤១. ទោះជាយ៉ាងណា សូមរំឭកពីការរំឭករបស់ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលដែលបញ្ជាក់ថា៖

> *"ដោយហេតុថា ចៅក្រម នៅគ្រប់ពេលទាំងអស់ ជាក់ច្បាស់ណាស់ត្រូវការមាន កាតព្វកិច្ចពិចារណាលើប្រសិទ្ធភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដូច្នេះចៅក្រមជានិច្ចកាល ត្រូវអនុវត្តទៅតាមវិសាលភាពនៃច្បាប់ដែលជាគោលការណ៍ដែលមានលក្ខណៈសំខាន់ ជាងការសន្សំសំចៃផ្នែកថវិកា (...) រាល់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃ អ.វ.ត.ក ត្រូវតែបន្ត ដោយពុំមានសេចក្តីសម្រេចណាមួយលើអង្គច្បាប់ និងអង្គហេតុ ត្រូវទទួលរងនូវ ឥទ្ធិពលដោយឥតសមស្របពីបញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុឡើយ "*[39]

---

[39] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌទី៧៥។

៤២. សំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា តាមការពិត គ្រាន់តែជាការព្យាយាមបង្វែរការលំបាក ដែលចេញពីផលវិបាកគតិយុត្តិ និងនីតិវិធីនៃករបំបែកសំណុំរឿងនៃសំណុំរឿង ០០២ គឺជាគុណវិបត្តិដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាខ្លួនឯងជាអ្នកទិតៀនមុនគេបង្អស់ ចាប់តាំងពីការបំបែកដំណើរកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដំបូង។[40] ឥឡូវនេះ ដោយចិញ្ចើមចិត្តទាំងងងឹតងងល់ចង់ជំនុំជម្រះឲ្យខាងតែបាន ជាបន្ទាន់ៗ ដោយឥតខ្វល់ពីបទបញ្ញត្តិសំខាន់ៗនៃដំណើរនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់អម្រែកលើកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ដោយសារការស្នើសុំដ៏សាំញ៉ាំ និងប្រើពេលច្រើន។

៤៣. ជាសេចក្តីសន្និដ្ឋាន វាជាការច្បាស់ណាស់ដែលថា មធ្យោបាយតែមួយគត់ក្នុងការដោះស្រាយឲ្យបានត្រឹមត្រូវនូវការលំបាក ដែលកើតមានដោយសារការបំបែកដំណើរការនីតិវិធី គឺត្រូវចាប់ផ្តើមសំណុំរឿង០០២/០២ បន្ទាប់ពីមានសេចក្តីសម្រេចជាស្ថាពរលើសំណុំរឿង ០០២/០១។ ទាំងនេះជាកម្មវត្ថុនៃសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលត្រូវដាក់នៅថ្ងៃ៥ ខែកុម្ភៈខាងមុខនេះ។[41]

៤៤. អាស្រ័យហេតុនេះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក ខៀវ សំផន ស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះមេត្តា ទាត់ចោលសំណើសុំទាំងស្រុងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។

រក្សាសិទ្ធិកែប្រែគ្រប់យ៉ាង
និងដើម្បីយុត្តិធម៌

	មេធាវី គង់ សំអុន មេធាវី Anta GUISSÉ មេធាវី Arthur VERCKEN	ភ្នំពេញ ប៉ារីស ប៉ារីស	
កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា

[40] សំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញនូវ"វិធាន ៨៩ ស្ទួនពីរនៃវិធានផ្ទៃក្នុង" ថ្ងៃទី៣ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ **E124/2** កថាខណ្ឌទី២៤ និងពីទី២៦ ដល់ទី ២៨។ សូមប្រៀបធៀបជាមួយនឹង ៖ សេចក្តីសង្កេតរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទិននឹងរបៀបវារៈនៃអង្គប្រជុំរៀបចំសវនាការ ពាក់ព័ន្ធនឹងការជំនុំជម្រះលើកទីពីរនៃសំណុំរឿង ០០២ ថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ **E301/1** កថាខណ្ឌទី២ ទី៣ និងទី៥។

[41] ផែនការការងារ **E301/5** កថាខណ្ឌទី៧។